

- NESECRET -

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII
DEPARTAMENTUL PENTRU ARMAMENTE

NORME

**DE EVALUARE, CERTIFICARE ȘI SUPRAVEGHERE A CALITĂȚII
LA FURNIZORII DE PRODUSE ȘI SERVICII DE NATURA
SISTEMELOR DE ARMAMENTE ȘI ECHIPAMENTELOR MAJORE**

COD: OMCAS AQ-MIL-01

Ediția I - SEPTEMBRIE 2006 -

1. SCOP

Prezentele norme descriu:

- 1.1 Acțiunile organizate și conduse de către *Organismul Militar de Certificare, Acreditare și Supraveghere* (OMCAS) pentru eliberarea unui document care să certifice îndeplinirea cerințelor din *Publicațiile NATO pentru Asigurarea Calității* (AQAP);
- 1.2 Acțiunile pe care trebuie să le întreprindă un operator economic din România în vederea obținerii certificării privind îndeplinirea cerințelor AQAP;
- 1.3 Acțiunile organizate și conduse de OMCAS referitoare la evaluarea, certificarea și supravegherea sistemului de management al calității și acțiunile personalului cu atribuții de supraveghere a asigurării calității la sediul furnizorilor, în cadrul activității de supraveghere a furnizorilor certificați, după intrarea în vigoare a contractului.

2. DOMENIU DE APLICARE

Se aplică la evaluarea, certificarea și supravegherea calității la furnizorii de produse și servicii de natura sistemelor de armamente și echipamentelor majore conform precizărilor Dispoziției nr. DA-4 a secretarului de stat și șef al Departamentului pentru armamente.

3. REFERINȚE

Seria de *Publicații NATO pentru Asigurarea Calității* AQAP 2000, seria de standarde SR EN ISO 9000, 10000 (și complementare) și STANAG 4107.

În aceste publicații și standarde sunt definiți termenii utilizați în aceste norme.

4. CERINȚE DE ASIGURAREA CALITĂȚII care trebuie incluse în specificațiile tehnice și în contracte

Pentru categoriile de produse și servicii de natura sistemelor de armamente și echipamente majore, autoritatea contractantă din Ministerul Apărării responsabilă pentru elaborarea „documentației de atribuire” și pentru încheierea contractului trebuie să stabilească și să introducă în această documentație și în contract cerințe corespunzătoare de asigurarea calității (a se vedea precizările din ANEXĂ).

5. PRINCIPII DE BAZĂ

În cadrul procesului de evaluare, certificare și supraveghere a calității sunt aplicabile următoarele principii:

- 5.1 Evaluarea operatorilor economici este efectuată la solicitarea unei autorități contractante din Ministerul Apărării.
- 5.2 Recunoașterea de către autoritatea contractantă din Ministerul Apărării a certificatelor sistemelor de management al calității bazate pe standarde internaționale, eliberate de organisme acreditate.
- 5.3 Documentul de certificare este eliberat numai pentru un caiet de sarcini sau pentru un anumit contract, deci pentru un plan al calității specificat.

6. CRITERII DE APLICARE

Solicitările autorităților contractante, privind evaluarea, certificarea și supravegherea calității, trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

6.1 Existența unei intenții de încheiere a unui contract într-un viitor apropiat, între un operator economic din România și Ministerul Apărării și prevederea în mod explicit în documentația de atribuire a obligativității implementării unui sistem de management al calității conform AQAP.

6.2 Existența unui contract încheiat între un operator economic din România și Ministerul Apărării care trebuie să prevadă în mod explicit obligativitatea implementării unui sistem de management al calității conform AQAP.

6.3 Existența unui contract încheiat între un operator economic din România și alte ministere ale apărării din cadrul țărilor membre/nemembre NATO sau din cadrul organismelor NATO (numit în continuare client) care trebuie să prevadă în mod explicit obligativitatea implementării unui sistem de management al calității conform AQAP.

7. CERINȚE DE ASIGURARE A CALITĂȚII

- 7.1** Pentru produsele și serviciile de natura sistemelor de armamente și echipamentelor majore (complexe și cu destinație specială), Departamentul pentru armamente, prin OMCAS, va evalua operatorii economici și va emite un document care să confirme faptul că aceștia îndeplinesc cerințele **AQAP (Publicațiile NATO pentru asigurarea calității)**, precizate în documentația de atribuire și/sau contractul de achiziție.
- 7.2** După evaluare, OMCAS va elibera un document care să certifice dacă operatorul economic îndeplinește cerințele AQAP în cadrul unui contract încheiat cu o autoritate contractantă din Ministerul Apărării, în cadrul unui contract încheiat cu o agenție NATO, sau cu armata unei țări membre/nemembre NATO, în conformitate cu STANAG 4107, sau în baza unui acord încheiat în acest sens.
- 7.3** Prin certificare, trebuie să se înțeleagă un document care precizează faptul că în momentul evaluării de către OMCAS, operatorul economic are un sistem de management al calității care răspunde unor cerințe AQAP specificate în contract (documentația de atribuire). Certificarea nu are în vedere toate procesele și produsele incluse în sistemul de management al calității de către operatorul economic ci numai produsele definite în contract și procesele aferente realizării acestor produse. Durata de valabilitate a certificării va fi stabilită prin raportul de evaluare ținându-se cont de complexitatea produsului și a proceselor de realizare, de prevederile contractuale, de durata contractului, de constatările echipei de evaluare și de riscurile identificate.

8. APLICARE

8.1 Condiții preliminare

Atunci când o autoritate contractantă solicită evaluarea, certificarea și supravegherea calității la un operator economic, aceasta trebuie să transmită la OMCAS, direct sau prin intermediul operatorului economic, documentația de atribuire și/sau contractul, în copie, în vederea planificării și pregătirii activităților de evaluare a operatorului economic respectiv.

8.2 Situații posibile

a) În cazul în care documentația de atribuire prevede că operatorul economic trebuie să dețină un sistem de management al calității în conformitate cu AQAP, în momentul acceptării participării la o procedură de atribuire și pentru derularea unui contract, după evaluare, echipa de evaluare întocmește un raport de evaluare și DpA poate elibera un document care certifică și precizează că în momentul evaluării operatorul economic are implementat un sistem de management al calității care răspunde unor cerințe AQAP specificate în contract (documentația de atribuire);

b) În cazul în care un contract este încheiat de ministere ale apărării din cadrul țărilor membre NATO sau de organisme NATO cu un operator economic român și acestea solicită certificarea existenței unui sistem de management al calității conform AQAP, DpA poate elibera după evaluare, un certificat referitor la existența unui sistem al calității care acoperă cerințele AQAP menționate explicit în contract precum și faptul că acest sistem este implementat. De asemenea, dacă este solicitată și punerea în aplicare a supravegherii guvernamentale a calității la furnizor (cerere de asigurare a calității la nivel guvernamental – RGQA conform STANAG 4107 și AQAP 2070), DpA va desemna specialiștii care să execute supravegherea asigurării calității la sediul furnizorului și sub-furnizorilor.

8.3 Acțiunile pe care le întreprind autoritatea contractantă și operatorul economic

Fie că se află în faza precontractuală sau în cea contractuală, operatorul economic trebuie să analizeze, după caz, caietul special de sarcini (documentația de atribuire) și/sau contractul cu scopul de a identifica dacă se află în una din cele două situații precizate la punctul 8.2. După caz, operatorul economic va depune, în vederea obținerii documentului care confirmă certificarea, o cerere oficială la DpA-OMCAS prin intermediul autorității contractante implicate în procesul de achiziție, sub forma unui dosar al cărui conținut este descris mai jos.

9. DOSARUL CERERII DE CERTIFICARE

9.1 Conținutul dosarului

Dosarul depus de operatorul economic împreună cu solicitarea autorității contractante, va conține cel puțin documentele următoare:

- a. justificarea care să motiveze cererea și date generale despre organizație și despre mijloacele de comunicare;
- b. copie a elementelor de referință din caietul de sarcini (dacă cererea se depune în fază precontractuală);
- c. copie a elementelor de referință din contract și eventualele acte adiționale (dacă cererea se depune pe timpul derulării contractului);
- d. copie a eventualelor certificate care confirmă implementarea sistemului său de management al calității și confirmă faptul că acesta acoperă cerințele pentru activitățile de producție prevăzute în caietul de sarcini sau în contractul în cauză;
- e. documentele care descriu sistemul de management al calității (cele care se referă la îndeplinirea cerințelor AQAP care fac obiectul evaluării și certificării de către OMCAS);
- f. punctele sale de contact.

Orice element care lipsește din dosar, după primirea unei solicitări de completare, poate avea ca rezultat, din partea OMCAS, refuzul motivat privind evaluarea și certificarea.

NOTĂ: În cazul în care, urmare a rezultatelor necorespunzătoare de pe timpul unui audit anterior, operatorul economic depune o nouă cerere de evaluare și certificare, dosarul va conține obligatoriu o descriere a corecțiilor și a acțiunilor corective întreprinse.

9.2 Expedierea dosarului

Dosarul va fi trimis pe adresa următoare:

Unitatea Militară 02625 București în atenția OMCAS.

10. ACȚIUNILE PE CARE LE ÎNTREPRINDE OMCAS

- a. analizează conținutul dosarului pentru cererea de certificare a operatorului economic și, dacă este necesar, solicită acestuia să completeze documentele lipsă;
- b. se asigură că certificatul oficial care validează sistemul de management al calității acoperă și cerințele din caietul de sarcini sau din contract;
- c. analizează conținutul dosarului și stabilește diferențele față de cerințele din AQAP aplicabile;

- d. pe baza dosarului primit de la operatorul economic și a rezultatului analizei acestuia, stabilește dacă cererea de evaluare, certificare și supraveghere este întemeiată;
- e. formulează o propunere pe care o înaintează conducerii U.M. 02625 București pentru a decide;
- f. în cazul în care se apreciază că cererea de evaluare, certificare și supraveghere a calității este neîntemeiată, U.M. 02625 București va trimite operatorului economic, prin intermediul autorității contractante, o scrisoare motivată și procesul de certificare este oprit;
- g. dacă cererea este fondată conducerea U.M. 02625 București decide asupra oportunității realizării unui audit. Ca urmare, un certificat va putea fi eliberat operatorului economic, fără audit dacă acesta deține deja o certificare recentă pentru un contract similar sau dacă OMCAS execută o supraveghere a sistemului de management al calității implementat și acesta este conform cerințelor din AQAP aplicabile și cerințelor din caietul de sarcini sau din contract;
- h. dacă U.M. 02625 București decide să se realizeze un audit pentru verificarea îndeplinirii cerințelor (pre)contractuale referitoare la sistemul de management al calității (nivelul îndeplinirii cerințelor suplimentare), va fi numită o echipă de evaluare și se va fixa o data limită până la care va fi finalizat raportul de evaluare.

NOTĂ: OMCAS va notifica solicitantul asupra acceptării sau respingerii dosarului în cel mult 3 săptămâni de la data depunerii dosarului cu cererea de certificare.

11. SUPRAVEGHEREA FURNIZORILOR CERTIFICAȚI

11.1 După certificare, pe baza cerințelor AQAP aplicabile, pe baza analizei riscurilor asociate produsului și furnizorului, identificate în cadrul activității de evaluare, sunt stabilite sarcinile personalului din Comisiile de Reprezentanți Militari, care acționează ca reprezentanți cu supravegherea calității la sediul furnizorului, pe durata valabilității contractului.

11.2 Sarcinile reprezentanților cu asigurarea calității sunt precizate clar în contract, inclusiv zonele și documentele la care au acces.

11.3 În funcție de rapoartele și constatările reprezentanților cu asigurarea calității la sediul furnizorului referitoare la menținerea sistemului de management al calității, a graficului de livrări, etc., OMCAS va efectua supravegheri cu privire la menținerea sau nu a condițiilor de certificare.

11.4 Activitatea de supraveghere se desfășoară în condițiile solicitărilor de evaluare și certificare precizate la punctul 8.

12. SUPRAVEGHEREA ASIGURĂRII GUVERNAMENTALE A CALITĂȚII (RGQA-STANAG 4107, AQAP 2070, punctele 6.3 și 8.2.b)

12.1 În cazul în care clientul delegă supravegherea asigurării calității în vederea realizării contractului său, către DpA, prin baza unei RGQA (Cerere de Asigurare Guvernamentală a Calității), se aplică prevederile AQAP 2070 și cele ale procedurilor specifice pentru îndeplinirea RGQA.

12.2 La primirea unei RGQA, venită din partea, armatei unei țări membre/nemembre NATO, în conformitate cu STANAG 4107, sau în baza unui acord încheiat în acest sens, autoritatea națională de asigurare a calității (ANAC) – secretarul de stat și șef al DpA, transmite această cerere pentru analiză și propuneri prin șeful DCD, către OMCAS și șeful BCRM (Biroul Coordonare Reprezentanți Militari). Cererea este analizată din punct de vedere al identificării riscului produsului și furnizorului și capacității de realizare a sarcinilor de supraveghere a asigurării calității la sediul furnizorului pe durata contractului, primite de la delegatar, inclusiv modul de raportare.

12.3 Cererea poate fi acceptată ca atare, sau pot fi necesare clarificări/modificări ale planului de supraveghere, acceptate de comun acord de către delegatar și delegat conform AQAP 2070, acceptarea sau refuzul fiind făcute sub semnătura ANAC.

12.4 În cazul în care DpA primește o RGQA de la client, înainte de a primi o cerere de certificare din partea furnizorului (în cazul în care acesta nu este certificat), atunci OMCAS va avertiza operatorul economic asupra obligației de a depune o cerere de evaluare, certificare și supraveghere a calității. De altfel, dacă în cadrul procesului de certificare, conducerea DpA/DCD a decis să nu valideze sistemul de management al calității implementat de furnizor din punct de vedere al îndeplinirii cerințelor suplimentare NATO, OMCAS va informa clientul asupra următoarelor aspecte:

- a. furnizorul nu este în posesia unui certificat și deci acesta nu a fost evaluat privind îndeplinirea cerințelor AQAP aplicabile sau invocate contractual;
- b. furnizorul a fost invitat să stabilească și să implementeze corecții și acțiuni corective în scopul de a se conforma cerințelor contractuale.

13. Prevederi finale

13.1 Certificarea este efectuată gratuit, de către OMCAS, în cazul furnizorilor Ministerului Apărării, cheltuielile ocazionate de activitățile de certificare fiind suportate din bugetul Ministerului Apărării.

13.2 În cazul cererilor de evaluare, certificare și supraveghere de natura celor menționate la pct. 8.2.b), decizia privind modul de decontare a cheltuielilor aferente acestor activități este luată la nivel de secretar de stat și șef al DpA.

13.3 OMCAS execută activități de supraveghere a sistemului de management al calității la furnizorii certificați ai Ministerul Apărării, a căror frecvență are în vedere complexitatea produselor contractate și performanțele operatorilor economici.

13.4 Sintagmele „sisteme de armamente și echipamente majore” și „produse și servicii cu specific militar” folosite în dispoziția DA - 4 și în prezentele norme desemnează produsele și serviciile care se încadrează în categoriile de achiziții CA1, CA2 și CA3 definite în Instrucțiunea 1000.2-01 privind managementul achizițiilor pentru apărare, art. 10, 11 și 12.

Întocmit: șef birou OMCAS- ing. Eugeniu OPRESCU

ANEXA
PRECIZĂRI GENERALE PRIVIND INTRODUCEREA ÎN CONTRACT A
CERINTELOR DE ASIGURARE A CALITĂȚII

1. Documentația de atribuire și/sau contractul trebuie să conțină (AQAP – 2070, pct. 4.1.2.) după caz, următoarele:

- a. codul și denumirea publicației NATO de asigurare a calității (AQAP), de tip contractual, adecvată situației contractuale și/sau alte cerințe echivalente pentru sistemul de management al calității implementat de furnizor/potențial furnizor;
- b. dreptul (reprezentanților achizitorului) de acces în facilitățile furnizorului sau sub-furnizorului pentru a realiza evaluarea și supravegherea îndeplinirii cerințelor AQAP și a altor cerințe din contract;
- c. cerințe tehnice contractuale adecvate sau referințe la acestea;
- d. cerințele pentru declarația de conformitate a furnizorului;
- e. procedurile pe care trebuie să le aplice furnizorul în cazul cererilor pentru derogări înainte de fabricație și/sau după fabricație;
- f. cerințele pentru planurile elaborate de furnizor, (planuri ale calității, planuri de management al riscurilor, planuri de management al configurației, etc.);
- g. cerințele referitoare la analiza proiectării, la inspecția/testarea produsului, la omologarea produsului.

2. Selectarea publicației AQAP, de tip contractual, pentru a fi introdusă ca cerință pentru furnizor în documentația de atribuire și în contract se face conform îndrumărilor din **AQAP 2009 – Ghid NATO pentru utilizarea seriei AQAP 2000**. Publicațiile de tip contractual sunt următoarele:

AQAP 2110 (Cerințe NATO de asigurare a calității pentru proiectare, dezvoltare și producție) – ar trebui să constituie cerință contractuală atunci când produsul este complex și furnizorul este responsabil de etapele de proiectare, dezvoltare și producție.

AQAP – 2120 (Cerințe NATO de asigurarea calității pentru producție) – ar trebui să constituie cerință contractuală atunci când:

- a. documentația produsului este stabilită și nu necesită modificări importante care să fie în responsabilitatea furnizorului ;
- b. produsul este complex și necesită un control al calității mai extins și are cerințe de service mai ridicate.

AQAP – 2130 (Cerințe NATO de asigurare a calității pentru inspecții și încercări) – ar trebui să constituie cerință contractuală atunci când:

- a. documentația produsului este stabilită (vezi pct. 3, litera „b”);

- b. produsul are o complexitate medie sau scăzută și conformitatea cu cerințele poate fi demonstrată numai pe baza inspecțiilor din timpul fabricației și pe timpul procesării materialelor, componentelor și a produsului în ansamblu.

AQAP – 2131 (Cerințe NATO de asigurare a calității pentru inspecțiile finale) – ar trebui să constituie cerință contractuală atunci când conformitatea cu cerințele poate fi demonstrată la recepția finală a produsului;

AQAP 150 (Cerințe NATO de asigurare a calității pentru dezvoltarea software) – ar trebui să constituie cerință contractuală atunci când furnizorul este responsabil pentru proiectarea și/sau dezvoltare și/sau mentenanța software. Se aplică împreună cu AQAP 2110, după caz. (A se vedea pct. 1.2. din AQAP 150);

AQAP 160 (Cerințe NATO privind integrarea calității pentru software pe întreg ciclul de viață) – ar trebui să constituie cerință contractuală atunci când furnizorul este responsabil pentru proiectarea software inclus într-un produs și/sau mentenanța software și această responsabilitate este atribuită pe tot ciclul de viață al software sau al produsului care îl include;

AQAP 2105 (Cerințe NATO pentru planurile realizării calității) – trebuie să constituie cerință contractuală ori de câte ori se invocă în contract ca cerință AQAP 2110 sau AQAP 2120 sau AQAP 2130 (a se vedea pct. 1.2. și 1.3. din AQAP 2105);

3. Pentru contractele externe, încheiate cu un operator economic dintr-o țară membră NATO, se va solicita asigurarea guvernamentală a calității în conformitate cu STANAG 4107.

4. În documentele de atribuire a contractelor și/sau în contractele cu furnizorii înregistrați în țări nemembre NATO, se vor menționa cerințe referitoare la asigurarea calității similare celor aplicabile furnizorilor înregistrați în țări membre NATO. În acest caz, evaluarea, certificarea și supravegherea calității va fi asigurată, după caz, de reprezentanții Ministerului Apărării din România sau de reprezentanții Ministerului Apărării din țara respectivă, dacă există acorduri în acest sens între cele două ministere.

NOTĂ: Pentru produsele comerciale, funcție de complexitate și cantitate, autoritățile contractante din Ministerul Apărării pot solicita, prin documentația de atribuire a contractului, ca furnizorii/potențialii furnizori să dețină o certificare de terță parte a sistemului de management al calității de la un organism acreditat în România sau într-un stat membru al Uniunii Europene, sau alte probe/dovezi care confirmă asigurarea unui nivel corespunzător al calității, așa cum se precizează în legislația în vigoare.